TẠP CHÍ NGHIÊN CỨU
PHẬT HỌC
CƠ QUAN NGÔN LUẬN CỦA TRUNG ƯƠNG GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM
ISSN: 2734-9195

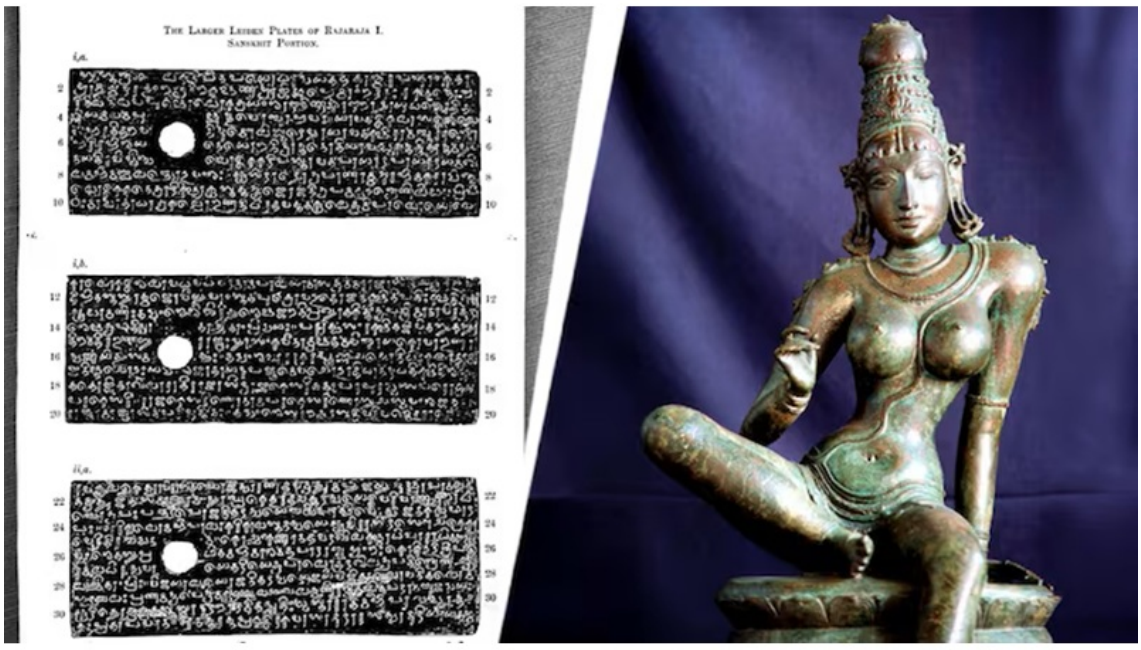
Hà Lan hoàn trả bộ minh văn đồng thời Chola trong chuyến thăm của Thủ tướng Modi

ISSN: 2734-9195 12:00 18/05/2026

Việc hồi hương bộ minh văn đồng Anaimangalam hiện được đánh giá như một cột mốc quan trọng trong hợp tác văn hóa giữa Ấn Độ và Hà Lan, đồng thời mang ý nghĩa biểu tượng trong việc khôi phục một chương lịch sử văn minh quan trọng của Ấn Độ.

Hà Lan sẽ hoàn trả bộ *Anaimangalam Copper Plates* (Minh văn đồng Anaimangalam) có niên đại thế kỷ XI cho **Ấn Độ** sau nhiều năm đàm phán ngoại giao. Việc hồi hương hiện vật này không chỉ khôi phục một tư liệu quan trọng của triều đại Chola mà còn phản ánh xu hướng nhìn nhận lại các bộ sưu tập hình thành trong thời kỳ thuộc địa.

Ngày thứ Sáu, Hà Lan chính thức trao trả bộ minh văn đồng Anaimangalam, một trong những tư liệu còn tồn tại quan trọng nhất của vương triều Chola cho Ấn Độ. Sự kiện diễn ra trong bối cảnh Thủ tướng Ấn Độ Narendra Modi đang thăm Hà Lan trong khuôn khổ chuyến công du năm quốc gia.

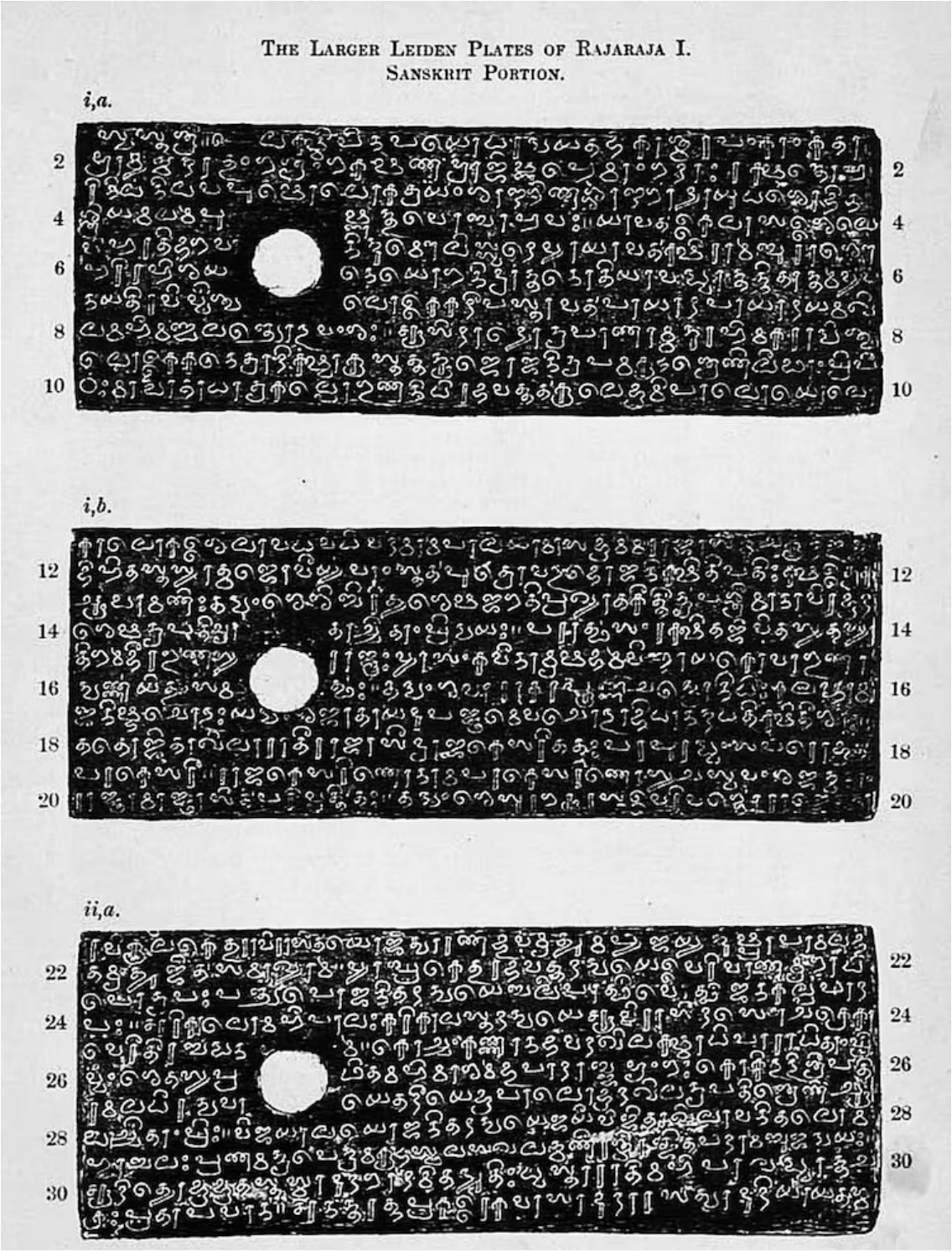

Các tấm đồng Anaimangalam bao gồm 21 tấm đồng lớn và ba tấm đồng nhỏ, nặng gần 30 kg, được buộc lại với nhau bằng một vòng

đồng hình tròn có khắc con dấu hoàng gia Chola (Ảnh: Wikimedia Commons và Benoy K Bahl)

Việc hồi hương bộ minh văn bằng đồng thời Chola, còn được biết đến tại Hà Lan với tên gọi *Leiden Plates* (Minh văn Leiden), là kết quả của nhiều năm thương thảo giữa Chính phủ Ấn Độ, Chính phủ Hà Lan và Đại học Leiden, nơi lưu giữ các hiện vật này hơn một thế kỷ qua.

Các văn bản khắc trên đồng được xác định có niên đại dưới triều vua Rajaraja Chola I (trị vì khoảng 985-1014 CN) và được xem là một trong những di sản Tamil quan trọng nhất đang được bảo tồn bên ngoài Ấn Độ. Nội dung minh văn ghi lại việc ban cấp nguồn thu đất đai và thuế khóa cho *Chudamani Vihara* (Chùa/tu viện Phật giáo Chudamani) tại Nagapattinam, do vua Sri Mara Vijayotunga Varman của vương quốc Srivijaya (Srivijaya - đế quốc hàng hải cổ ở Đông Nam Á, thuộc Indonesia ngày nay) kiến lập.

Nguồn ảnh: Wikimedia Commons

Theo các sử gia, những minh văn này cung cấp tư liệu quý hiếm về các tuyến giao thương hàng hải, tính đa nguyên **tôn giáo** và các trao đổi văn hóa từng kết nối Nam Ấn Độ với Đông Nam Á trong thời kỳ cực thịnh của đế quốc Chola. Tư liệu cũng cho thấy các quân vương Hindu thời bấy giờ đã bảo trợ cho các cơ sở Phật giáo, phản ánh truyền thống cộng tồn tôn giáo lâu đời của Ấn Độ.

Nhiều học giả còn chỉ ra các mối liên hệ văn hóa rộng lớn hơn giữa Ấn Độ và Đông Nam Á trong giai đoạn này. Chẳng hạn, đại học giả Phật giáo Dipankara Srijana (Atisa) từng tới Indonesia, trong khi các nhà hành hương Trung Hoa trên

đường đến Nalanda Mahavihara (Đại học Nalanda) cũng thường dừng chân tại khu vực này trước khi vào Ấn Độ.

Về mặt hiện vật, bộ minh văn Anaimangalam có quy mô rất lớn và mang giá trị đặc biệt. Bộ hiện vật gồm 21 tấm đồng lớn và 3 tấm nhỏ, tổng trọng lượng gần 30kg, được liên kết bằng một vòng đồng khắc ấn triện hoàng gia Chola. Dù sắc lệnh ban đầu do Rajaraja Chola I ban hành, nhưng chính người con trai là Rajendra Chola I sau này đã cho khắc lại toàn bộ nội dung lên đồng nhằm lưu giữ lâu dài.

Các nhà **nghiên cứu** cho rằng đây không chỉ đơn thuần là những văn kiện hành chính, mà còn là "cửa sổ lịch sử" phản chiếu một Nam Ấn Độ thời trung đại mang tính quốc tế, năng động và gắn kết thương mại mạnh mẽ.

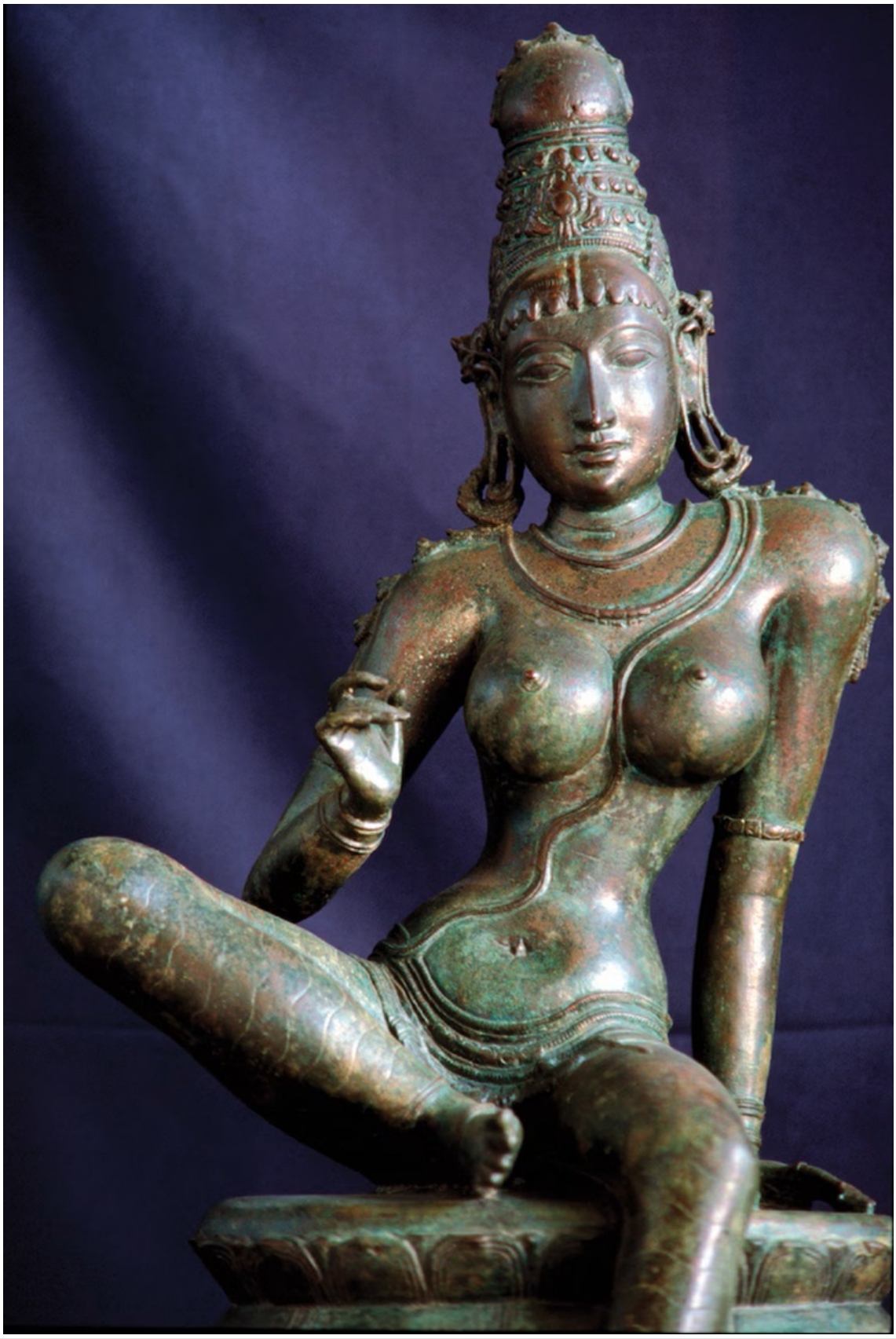
Triều đại Chola nổi lên sau khi vua Vijayalaya chiếm được Thanjavur vào khoảng năm 850 CN, mở đầu một trong những thời kỳ phồn thịnh nhất trong lịch sử Tamil. Dưới thời Chola, nhiều công trình kiến trúc quy mô lớn được xây dựng, nổi bật là đền Brihadisvara do Rajaraja Chola I kiến thiết vào cuối thế kỷ X.

Nguồn ảnh: Giáo sư Benoy K Behl

Ngôi đền thờ thần Shiva này hiện được xem là một trong những thành tựu kiến trúc vĩ đại nhất của Ấn Độ và đã được UNESCO công nhận là Di sản Thế giới. Thời kỳ Chola cũng nổi tiếng với nghệ thuật tượng đồng đạt đến trình độ tinh xảo bậc nhất thế giới.

Theo các tài liệu **lịch sử**, bộ minh văn đồng được đưa sang Hà Lan trong thời kỳ thực dân Hà Lan kiểm soát vùng duyên hải Coromandel vào thế kỷ XVIII. Giới nghiên cứu cho rằng các hiện vật được viên chức Hà Lan Florentius Camper tiếp nhận thông qua một nhà truyền giáo Kitô giáo hoạt động tại Ấn Độ, vào thời điểm Nagapattinam nằm dưới quyền kiểm soát của Công ty Đông Ấn Hà Lan (*Dutch East India Company*).

Nguồn ảnh: Giáo sư Benoy K Behl

Năm 1690, Công ty Đông Ấn Hà Lan chuyển tổng hành dinh vùng Coromandel từ Pulicat tới Nagapattinam; cũng trong giai đoạn này, các hiện vật đã rơi vào tay người châu Âu. Đến năm 1862, bộ minh văn được đưa vào bộ sưu tập của Đại học Leiden thông qua di sản của Giáo sư Hendrik Arent Hamaker và từ đó được lưu giữ trong kho tư liệu châu Á của thư viện trường.

Trong nhiều thập niên, các hiện vật được bảo quản trong kho an ninh cao và chỉ chủ yếu phục vụ giới **nghiên cứu** theo hình thức đăng ký trước. Bộ minh văn đã trở thành đối tượng nghiên cứu quan trọng của các sử gia và chuyên gia văn khắc Tamil (*Tamil epigraphists* - các học giả nghiên cứu minh văn, bia ký tiếng Tamil). Đồng thời, chúng cũng bước vào đời sống đại chúng thông qua tiểu thuyết lịch sử nổi tiếng *Ponniyin Selvan*, lấy bối cảnh thời Chola.

Ấn Độ từ lâu đã theo đuổi việc hồi hương bộ minh văn thông qua các nỗ lực ngoại giao với Chính phủ Hà Lan và Đại học Leiden. Bước ngoặt xuất hiện sau khi Hà Lan ban hành chính sách hoàn trả hiện vật có nguồn gốc thời thuộc địa vào năm 2022.

Các nghiên cứu chi tiết về xuất xứ hiện vật do Ủy ban Độc lập về Bộ sưu tập Thuộc địa (*Independent Colonial Collections Committee*) và Thư viện Đại học Leiden thực hiện cuối cùng đã đi đến kết luận rằng bộ minh văn cần được trao trả cho Ấn Độ.

Việc hồi hương bộ minh văn đồng Anaimangalam hiện được đánh giá như một cột mốc quan trọng trong hợp tác văn hóa giữa Ấn Độ và Hà Lan, đồng thời mang ý nghĩa biểu tượng trong việc khôi phục một chương lịch sử văn minh quan trọng của Ấn Độ.

Tác giả: **Benoy K Behl**

Giáo sư Benoy K Behl là một nhà sử học nghệ thuật, nhà làm phim và nhiếp ảnh gia nổi tiếng.

Chuyển ngữ và biên tập: **Chánh Thường**

Nguồn: https://www.indiatoday.in/world/story/netherlands-returns-chola-era-copper-plates-to-india-amid-pm-modis-visit-2912662-2026-05-16

Tên gọi khác của bộ minh văn Anaimangalam tại Hà Lan là gì?

Tại Hà Lan, bộ minh văn Anaimangalam được gọi là *Leiden Plates* (Minh văn Leiden), do từng được lưu giữ tại Đại học Leiden hơn một thế kỷ trước khi được chính thức trao trả cho Ấn Độ.

Các minh văn này là tư liệu quan trọng phản ánh lịch sử triều đại Chola, đồng thời ghi lại việc ban cấp đất đai cho một tu viện Phật giáo do vương quốc Srivijaya sáng lập. Với trọng lượng gần 30kg, bộ hiện vật gồm 21 tấm đồng lớn và 3 tấm nhỏ, liên kết bằng vòng đồng mang ấn triện hoàng gia Chola.

Nội dung minh văn đem lại cái nhìn hiếm có về mạng lưới hàng hải và sự đa dạng tôn giáo kết nối Nam Ấn Độ với Đông Nam Á dưới thời Rajaraja Chola I và Rajendra Chola I.

Xu hướng rộng lớn hơn mà việc hồi hương "Leiden Plates"

Việc trao trả bộ *Leiden Plates* phản ánh xu hướng toàn cầu ngày càng mạnh mẽ về "hồi hương di sản văn hóa" (*cultural restitution* – hoàn trả hiện vật văn hóa cho quốc gia gốc), đồng thời cho thấy sự nhìn nhận lại các bộ sưu tập hình thành trong thời kỳ thuộc địa.

Xu hướng này bao gồm việc các quốc gia từng là cường quốc thực dân chính thức hoàn trả hiện vật lịch sử cho các nước bị thuộc địa hóa, từ đó thay đổi cách tiếp cận trong ngoại giao văn hóa và quản trị di sản.

Trong trường hợp của bộ minh văn Chola, việc hồi hương diễn ra sau nhiều năm đàm phán giữa Ấn Độ và Hà Lan. Sự kiện này nhấn mạnh tầm quan trọng của việc đưa các tư liệu lịch sử quan trọng trở về đúng bối cảnh văn hóa nguyên thủy của chúng.

Không chỉ Hà Lan, nhiều quốc gia khác cũng đang tham gia vào tiến trình tương tự. Gần đây, Hoa Kỳ cũng đã trao trả cho Ấn Độ hàng trăm cổ vật bị đánh cắp.

Bối cảnh tôn giáo nào được ghi nhận trong các minh văn Leiden?

Các minh văn Leiden phản ánh một giai đoạn nổi bật về tính đa nguyên tôn giáo dưới thời Rajaraja Chola I, đặc biệt thông qua việc triều đình Chola bảo trợ cho tu viện Phật giáo Chudamani Vihara.

Đây là minh chứng lịch sử quan trọng cho sự giao lưu văn hóa và hàng hải giữa Nam Ấn Độ với vương quốc Srivijaya ở Đông Nam Á.

Điểm đáng chú ý là dù các quân vương Chola theo Hindu giáo, họ vẫn cấp đất đai và nguồn thu để duy trì hoạt động của các cơ sở Phật giáo. Điều này cho thấy truyền thống cộng tồn Hindu-Phật giáo lâu đời trong lịch sử Ấn Độ.

Sắc lệnh ban đầu do Rajaraja Chola I ban hành, sau đó được con trai là Rajendra Chola I khắc lại trên đồng nhằm lưu giữ vĩnh viễn, qua đó tiếp nối tinh thần bảo trợ liên thế hệ đối với các truyền thống tôn giáo đa dạng.